

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Describe life in Safed between the years 1600 and 1607.
2. Describe the Shelah's attitude regarding living in Eretz Yisrael.
3. Contrast the living conditions in Safed and Jerusalem in the year 1621, when the Shelah arrived there.
4. Where did the Shelah finally settle?
5. Describe the circumstances of the Shelah's death.

This and much more will be addressed in the eleventh lecture of this series: "Twilight in Safed: The Last Days of the Shelah Hakadosh".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series VIII Lecture #11

TWILIGHT IN SAFED: THE LAST DAYS OF THE SHELAH HAKADOSH

I. Safed at the Beginning of the Seventeenth Century

A.

(1) . . . כי שלוש שנים אפפו עליה שלושה שפטים גדולים . . . א, רעב כבד מאד אשר כמוהו לא נהיה . . . שניה לה כי שכר האדם לא היה . . . אין קונה ואין מוכר ואין כסף עובר לסוחר, ובטלה עבודה מהעניים, והאביונים מבקשים מלאכה ואין. . . והשלישית היא עולה על גביהן . . . כובד המסים . . . ממשא מלך ושרים סוררים. . . זה יאמר הבא נא הכרגי, וזה יאמר תנה מנת שר דמשק, וזה בעד נשיא הארץ או בעד המשנה.. ומאז נדדו הלכו מארץ חיים. . . זה יעזוב את אביו ואת אמו וזה את אשתו וזה את בניו וזה את אחיו. . . וכל הנשארים בוכים. . . ועונים מי יודע אם נתראה עוד פנים . . . עד כי מחמשת אלפים איש (משפחות) אשר היו בעיר (צפת) היה העם הנשאר כ-400 איש, ומי האיש אשר ראה את העיר, שיאמרו כלילת יופי משוש כל הארץ, עיר גדולה של חכמים ושל סופרים . . . חזות קשה לר' משה אלשיך "שלם" חלק א'

In three years, three great judgments enveloped the land. . . One, a terrible famine, the likes of which has never occurred. . . Two, no one was able earn any money . . . There was no one buying or selling, no money changed hands. No work was available for the poor. The destitute sought work, but there was none to be had. . . The third was the worst of all. . . i.e. the burden of taxes . . . from the king and corrupt officials. . . This one says, "Pay me the poll tax" and another one says, "Give me the taxes due to the governor of Damascus, as well as for the governor of the land or for the vizier." From that time on, the "land of the living" became depleted. This one fled and forsook his father and mother. This one left his wife, that one, his children and another one, his brothers. . . All who have remained are in tears . . . and cry out, "Who knows if we will ever see their faces again." . . . From some five thousand [heads of households, who formerly lived in Safed,] there are now only some four hundred. A person who saw this city in its glory, the most beautiful of cities, the joy of the land, a great city full of scholars and teachers, [would be shocked at the extent of its decline]. **R. Moshe Alshich**

(2) שמענו מאחינו הנתונים בצרה די בארעא דישראל, ועתה נוסף יגון וצרה, כי נתפסה האניה אשר עליה היו כמה צרורות כסף . . . וכמה גיזי צמר לעשות בכל מלאכה שם. . . ומקונסטנטינה הגידו לנו צרותיהם כי הרעב יכלם, והישיבות החשובות מתפזרות והולכות. . . ולא עצרנו כוח מלהתחנן בעדם לכל הקהילות. . . להשתתף בצערם. . . וכל אשר יאסוף מהנדבה ייטיב בעיניכם להדריכו דרך ונציה, כי היא לחוף ימים תשכון והאניות נוסעות ממנה. מהכרוז של ק"ק ונציה לקהילות אשכנז ופולין בשנת ה' ש"ס 1600

We have heard of the dire straits in which our brethren in the land of Israel find themselves. Now, there is added grief and distress, as a ship, containing many bundles of silver, was captured. . . . The ship also contained much wool, which would have been a source of employment for the people there. . . . From Constantinople, we heard the reports of how the famine has decimated their ranks and how the [once] prestigious yeshivos have scattered and left. . . . **Proclamation made by the community of Venice which was sent to the communities of Germany and Poland in the year 1600**

(3) הגיעה אלינו . . . אגרת . . . חתומה מידי חכמים קדושי עליון חכמי עיר האמת ירושלים . . . נשפך לבנו בקרבנו . . . בכל יום ויום צרות גוברות גם בית הכנסת . . . מימי הרמב"ן ז"ל . . . אירע בה מה שאירע וספרי הקודש ממושכנים. . . . ובראותינו אנו החתומים שכל הקהילות הקדושות הסכימו לתת ממונם כופר נפש לאנשי קודש היושבים לפני ד' תמיד חכמי ירושלים . . . כל אחד ואחד מבני קהילתנו קהילת פאס. . . . יזכור את ירושלים בנדבה . . . להיות גזבר מיוחד לנדבת ירושלים . . . יגיע לי החכם ה"ר שמואל אבן דנן . . . להגיעו למול תלפיות ירושלים . . . נאום החתומים בשנת והכהן "המשי"ח" (שס"ג) .. פה העירה פאס . . . ה"ר יהודה עוזיאל . . . ספר התקנות כרם חמד פ"ח

We have received a . . . letter . . . which was signed by the most holy sages of the city of truth, Jerusalem . . . and our hearts melted. . . . Every day the calamities become greater and greater. The synagogue . . . which dates from the time of the Ramban, z"l, became the victim of misfortune, as is well known, and the holy *seforim* are being held as a pledge. . . . Because we see [their plight], we, the undersigned, have agreed that all of the holy communities should donate their money to redeem the holy people who continually dwell before Hashem, the sages of Jerusalem. . . . Everyone of the members of our community, the community of Fez, . . . should remember Jerusalem through their generosity. . . . **Proclamation of the community of Fez, 1603, Sefer HaTakanos, Kerem Chemed Chap. 8**

(4) על סבר בקיעי עיר אלוקינו צפת . . . באו זרים ופרצו בה פרצות תחת היתה מימי קדם סוגרת כירושלים דלתותיה נעולות בלילה ועתה בעונותינו עיר פרוצה. שו"ת מהרי"ט צהלון רנ"א

Regarding the breaches in the wall of the city of our G-d, Safed . . . The enemies have made openings in the wall. Instead of being well protected, like Jerusalem, with its doors locked at night, now, through our sins, it is an unwalled city. **Teshuvos Maharit Tzalon 251**

B. I came to the Holy Land, to Safed, may it be rebuilt, in Upper Galilee, on the intermediate days of Sukkos, 5263 (1602), in peace. I found here a holy community, a magnificent city before G-d, a city full of salvation with nearly three hundred great Rabbis, all pious and active men, with eighteen Yeshivos, twenty two houses of prayer and one big Bais HaMedrash (Study hall), where about four hundred children and young men are taught by twenty teachers without payment, for there are rich people in

Constantinople who provide the salaries of the teachers and have garments made for them every year. . . . And the non-Jews who live on the soil of Israel, all of them bow before the holiness of Israel. And even when we remain standing in the field with Tallis and tefilin, for the whole day, nobody dares to step before the community of Israel while they are praying, but all walk about quietly and nobody makes any remark, thank G-d. . . . Besides, I found the entire Holy Land full of G-d's blessing, of great fullness and cheapness beyond imagination. And when I saw the great fullness in the Holy Land and perceived how the nations of the world consume those goods while Israel is dispersed and deprived of the right to enjoy the fruits of the land and to be satiated thereof, I broke out into tears and said: If the house of Israel knew only the tenth part of the fruits, goods and fullness which are in the Land of Israel, day and night would they lament their dispersal and the delightful land they have lost and which, even in its desolation, brings forth fruits: fruit, wine and silk for a third of the earth. For ships anchor at its shores from all the corners of the world, from Venice, Spain, France, Portugal, and Constantinople, and grain, olives, raisins, figs, sesame oil, wine and liquor produced from the juice of the palm trees are loaded into them. In addition, chickens, eggs, mutton, and beef, fish, rice, many kinds of beans, such as I have never seen and which taste like nuts, cucumber and vegetables can be obtained here during the whole year, in summer and winter, for nearly nothing; moreover, good fruits like carob, oranges, lemons, melons, and gourds sweet as sugar. . . . Then he can feed himself in the Land of Israel for a third of the expense which he must waste in your country, and live like a king, apart from the healthy and clear air and the pure water which prolong the life of man so that some of the inhabitants reach an age of up to eighty, ninety, a hundred and even a hundred and ten years. **Letter from R. Shlomo Shlomieli, 1607**

II. The Immigration of the Shelah to Eretz Yisrael

A.

(1) וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבוא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו. של"ה שער האותיות אות ק

Every Jew needs to cherish the land of Israel and to come [back] to it [even] from the ends of the earth. He should be filled with great longing like a child coming back to the bosom of his mother. **Shelah**

(2) והואיל ואתא לידי דבר זה, אודיע שלבי היה בווער תמיד כשראה ראיתי בני ישראל בונים בתים כמו מבצרי השרים, עושים דירת קבע בעולם הזה ובארץ הטומאה. ואף שאמרו רז"ל (ברכות נח:): עתידים בתי צדיקים שיבאו לארץ ישראל, מכל מקום כוונתם הוא להיות להם נחלה להנחיל לבניהם כאלו היתה זו הנחלה לו ולזרעו וזרעו עד עולם, וזה נראה חס ושלו' כהיסח הדעת מהגאולה. על כן בניי יצ"ו, אם יתן ד' לכם עשירות גדול בנו בתים כפי הכרח צרכיכם ולא יותר. של"ה מס' סוכה

Since I am now on the topic, I want to let you know that my heart constantly is enraged when I see Jewish people building homes like noblemen's castles and making this world, the impure land, their permanent dwelling. Even though our Sages, of blessed memory, have stated (see Berachos 58b) that the homes of the righteous are destined to come to the land of Israel, nevertheless, their intention is that it be a family manor which will be passed on to their heirs for all eternity. It appears, G-d forbid, that they are oblivious of the Redemption. Therefore, my children, may Hashem protect you, even if Hashem gives you great wealth, build homes in accordance with your absolute needs, and nothing more.

Shelah

(3) ד' א-להי השמים וא-להי הארץ, אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי והביאני אל הארץ, הוא יגדור לפניכם כל פרץ ויהי ביתכם כבית פרץ אתם הבנים בני והבנות בנותי יצ"ו, כי הנני דורש בשל'ו' כולכם בכלל ובפרט, ויהיה בעיני כל אחד ואחד כאילו כתבתי בפרטות, ואח"כ תשלחו גוף הכתב ליד בני הר' יעקב סג"ל, להיות לו למשיב נפש, ותדרשו בשל'ו' כל מנהיגי ישראל בשבילי, וכל בית ישראל ד' . . . יברך. כבר כתבתי לכולכם כמה מכתבים כי היה ד' איתנו בים וביבשה אין שטן ואין פגע רע ת"ל, רק השגחה פרטית מאת השם יתברך, לא חסרנו דבר. גם בים הייתי מרוחם בעיני שר הספינה לאדון ולפטרונו, והיה לנו בית דירה חשובה לתורה ולתפילה. מכתב מבעל השל"ה למשפחתו בשנת שפ"ב ונדפס לראשונה בקובץ "שומר ציון הנאמן" שנת תרי"ג באלטונא

Hashem, the G-d of Heaven and Earth, who took me from the house of my father and my birthplace and brought me to this land, will repair every breach on your behalf. Your home shall be like that of Peretz, your sons are my sons and your daughters are my daughters, may Hashem protect them. I am sending all of you my regards in general and in particular and you should consider it as if I personally wrote to all of you individually. Afterwards, send this letter on to my son, R. Yaakov Segal, to revive his spirits. Send my regards to all of the leaders of Israel and may Hashem remember and bless all of the House of Israel. I have already written to you many letters, for Hashem was our source of strength at sea and in the dry land. Thank G-d, there was no danger or mishap, only Divine Providence. We were lacking for nought. Also at sea, I found favor in the eyes of the captain of the ship and he considered me his master and patron and we were given an excellent room to use for Torah study and prayer. **Letter from the Shelah to his family**

B.

בכך באנו לשל'ו' במדינת סוריא קודם יוהכ"פ, ובאנו בעיר ואם בישראל בק"ק חלב קודם חג הסוכות, ועכבנו שם עד יום ב' פרשת לך לך, והכבוד הגדול האחזה והריעות שהיה לנו שם א"א לכתוב, והייתי יושב שם כמו שהייתי יושב בק"ק פראג לכבוד ולתפארת, ונפשם חשקה לתורתו והיו משכימים ומעריבים לפתחי, וכל לשונם לשון הקודש, וכל עת אשר דרשתי שם דרשתי בלשון הקודש באר היטב, אח"כ באנו לק"ק חמת (אל-חמע בל"ע), ומשם לק"ק דמשק באנו יום א' פרשת וירא, והיא עיר ואם בישראל, עיר גדולה לאלקים למאוד, ומאוד הוסיפו על כל הכבוד, באופן שכל הקהלות הם כרתו ברית עמי, ובפרט התלמידי חכמים מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", וכולם אמרו קצין תהיה לנו בכל אשר תצוינו

נעשה. איני זוכה מצד עצמי לכל הכבוד הזה כ"א בזכות קדוש ד' אבא מארי ז"ל, וברוך ד' שזכיתי לאהבת בני ישראל החונים בגליל הזה, שהיא גליל העליון כולל ארם נהרים וארם צובא. . . . ובקהלות הנ"ל בכל ביהכ"נ חדר של אליהו ז"ל, ובדמשק חדר בתוך חדר ב"ה, אשר שם אליהו הנביא נחבא, והעורבים מביאים לו לחם ובשר, ועדיין החדר קיים, ופלא גדול בזה החדר: אם נכנס שם מנין הוא מלא, וכך הייתי שם עם מנין, ואם יבואו שמה עוד עשרה מנינים בפעם אחת הכל נכנס לשם, ולא אמר אדם צר לי המקום, ומעולם דלקו שם הנרות, גם אני נדבתי ת"ל. שם

So we arrived in Syria, in peace, right before Yom Kippur. We came to that distinguished Jewish city, Aleppo, right before Sukkos. We stayed there until Monday, *Parshas Lech Lecho*. It is impossible to put down in writing the great honor, love and affection they showed us. I experienced all of the honor and grandeur that I had when I lived in Prague. Their spirits longed to hear my Torah insights and they rose early in the morning and came late at night to my door. They speak there only in the Holy tongue (Hebrew) and every time I delivered a lecture, it was in the Holy tongue, which I articulated very clearly. Afterwards, we came to the holy city of Chamas. From there, we went to Damascus. We came there on Sunday, *Parshas VaYereh*. It is a major Jewish center and it is extremely large. They took great pains to shower me with even greater honors [than I had previously experienced], to such an extent that all of the [individual] communities [within Damascus got together], especially the scholars amongst them, for whom it is fitting the verse (Song of Songs 8:7), "Many waters cannot extinguish the love," and offered me a contract. They all said, "Become our leader. We will follow all that you command us." I merited these honors only through the merit of my father, my master, z"l. Blessed be Hashem that I merited the love of the Jews who live in that area, which is the northern area which includes Aram Naharaim and Aram Tzova. . . . **Ibid.**

C.

(1) ואודות מעמדי בא"י אודיע לכם מה שקרה לי בדרך: בדמשק באו אלי שני חשובים מצפת תוב"ב והקדימו בשלומי ובקשו אותי ברחמים גדולים עבור הקהל יצ"ו שאקבע דירתם בצפת ת"ו, להיות להם לראש, והשבתי להם: הלא דרכי הולך על צפת ת"ו ושם נמתיק סוד יחדיו, אבל לבי היה תמיד על ירושלים ת"ו, ובתוך מעת לעת בהיותי מחוץ לעיר דמשק פגע בי שליח מיוחד מירושלים ת"ו, איש נכבד מראשיהם ונכבדיהם וקציניהם, הוא האלוף מהר"ן מק"ק פראנקפורט אחיו של מו"ה ישראל רענזיוס מק"ק פראג, ובידו מגילה גדולה בתחנונים מיושבי ירושלים ת"ו שקבלוני לאב"ד וראש ישיבה עד ביאת הגואל. ונתנו כח למהר"ן לתת לי שכירות כל מה שלבי חפץ רק שלא יזח ידו מתוך ידי עד שאתקשר עמו, כי היה להם יראה גדולה מאנשי צפת תובב"א. שם

Regarding my position in the land of Israel, I want to let you know what happened to me as I was traveling: In Damascus, two distinguished men came from Safed, may it speedily be rebuilt, and proceeded to inquire of my welfare. They then beseeched me with a great emotional display to have compassion upon their community and move permanently to Safed to become its Rabbinic leader. I answered them, "I am planning to pass through Safed on my way. There, we will discuss the matter further in private." I always had my heart set, however, on [settling in] Jerusalem, may it be rebuilt. Within twenty four hours after that conversation, as I was [already] outside the city of Damascus, a special emissary from Jerusalem, may it be rebuilt, a distinguished person, a member of their honored leadership, the noble Maharan of Frankfurt, the brother of R. Yisrael Renzius of the holy community of Prague, came, holding a large document, a petition from the residents of Jerusalem that I accept their offer of appointment to the position of *Av Bais Din* and *Rosh Yeshiva* that will endure until the coming of the Redeemer. They empowered Maharan to offer me as much financial compensation as I desired. Their only concern was that Maharan should not leave my side until I had committed myself to his offer, for they were greatly afraid of the residents of Safed, may it speedily be rebuilt. **Ibid.**

(2) ברכתי את ד' ונתתי הודיה על שזכיתי להרביץ תורה בישראל ובירושלים עיה"ק, ולהנהיג אותם שיעבדו את ד' באמת ובתמים, והנה כבדתי את ד' מהוני, והשבתי לו שאיני רוצה ליקח מהם שכירות, ובפרט כי בעוה"ר הם חייבים בלא"ה חובות גדולים, רק יתנו לי דירה חשובה ומהודרת והיא דבר גדול, כי ת"ל נעשה המקום צר בירושלים כי קהל אשכנזים בירושלים הם בכפל מקהל האשכנזים שבצפת תוב"ב, גם השבתי להשליח מוהר"ן הנ"ל שיתנו לי דירה חשובה עם מטות וכסאות ושלחנות לי ולאשתי ת' עולמית ולא יחסרו, גם יתנו עבורי כל נתינות המלך עולמית, גם כל מה שיזדמן ח"ו, גם את הוצאותי מצפת כי רב הוא. והנה יהיה לי בית דירה נאה ומהודרת. שם

I blessed Hashem and I gave thanks for having the merit to spread Torah in Israel and Jerusalem, the holy city, and to direct them to sincerely serve Hashem with truth. Behold, I honored Hashem with my wealth and I replied that I don't want to take any compensation. This is especially so, since, as a result of our sins, they are already in great debt. All I asked for was a respectable and proper dwelling. This was a major request as it was very crowded in Jerusalem because the community of Ashkenazim in Jerusalem was twice as large as the Ashkenazic community in Safed. I also requested of him that they give me proper furnishings, beds, chairs, tables, for myself and my wife, and continue to always do so. They should also pay on my behalf all of the governmental taxes, including extra taxes that may be later imposed, G-d forbid. They will also pay my moving costs from Safed, for they are considerable. Behold, [my children], I am about to have a beautiful and proper dwelling. **Ibid.**

(3) גם בא לשם חסיד גדול אחד ועשיר גדול מקושטאנטינא, ונתחבר לקהל אשכנזים, כי ירושלים אף שהוא בחורבנה עתה היא משוש כל הארץ ושליו' ושלחה ומזונות טובים, ויין מובחר מן המובחר, ויותר בזול בירושלים מבצפת וגם קהל אשכנזים יושבים מסוגרים משא"כ בצפת ת"ו בעוה"ר גזלות גדולות, כי הם יושבים על שדה פרוץ מכל צד, וכל הספרדים שבירושלים מתרביס למאד מאד, ממש למאות, ובונים בנינים גדולים, ואנחנו חושבים כ"ז לסימן גאולה בב"א, ובזמן קצר אי"ה תשמעו כי קהל אשכנזי יהיה קהל גדול ונורא במאד מאד, כי ידעתי ת"ל כי רבים יבואו לשמה וירצו להתחבר לי. השם יתברך שמו יתן לי חיים ובריאות אעשה נפלאות בת"ת ובהנהגות הצבור, אשר לא היה להם הנהגה בתורה, ומכח זה בא בעוה"ר לחרבות, אבל אהיה אי"ד להם לרועה נאמן, ולמען ירושלים לא אחשה, ואני אכתוב תמיד למנהיגי פולין יצ"ו, ולחכמי מנהיגי פיה"ם יצ"ו. וחכמי מנהיגי אשכנזים יצ"ו, המעמד ומצב ומרבה האמת והאמונה של תורה מכל בכל כל. שם

In addition, a great *Chasid*, who was also a man of wealth, came from Constantinople [to Jerusalem] and became a member of the Ashkenazic community. Even though Jerusalem is in ruins, it is now the joy of the entire land and enjoys peace and prosperity. The food is good and the wine is of the highest quality. Prices are cheaper in Jerusalem than in Safed. Furthermore, the Ashkenazim live under the protection of the city wall, whereas in Safed, due to our great sins, there are major robberies, for they dwell by the fields, open on all sides. The entire Sefardic population in Jerusalem is increasing at an astonishing rate. There are actually hundreds of them and they are building large buildings. We believe that all of this is a sign of the imminent Redemption. In a short time you will hear, if Hashem so approves, that the Ashkenazic community has grown to be large and awe inspiring, for I know, thank G-d, that many will come there and will desire to become close to me. May Hashem, whose name is blessed, grant me life and health. May I perform marvelously in my Torah studies and communal leadership, for they have not had Torah leadership until now. Because of this, due to our many sins, destruction came. I hope to be, with G-d's approval, a faithful shepherd. For Jerusalem's sake, I will not be still. I am continually corresponding with the leaders of Poland, the scholars and leaders of Bohemia, the scholars and leaders of Germany, those who establish, affirm, and increase the truth and faith of the Torah under all circumstances and conditions. **Ibid.**

(4) אתם בני יצ"ו הודיעו לכל אשר נפשו חשקה לאה"ק, שידור דירה בירושלים עיה"ק תוב"ב, ולא יחשוב שום אדם שאיעצנו כן בעבור שאני אדור אי"ד שם, חלילה ולי ולזרע דאבא רק איעצו באמת ובאמונה כי שם כל טוב, לא חסר דבר והעיר מסוגרת ומוקפת חומה, והיא מקופת גדול כמו לבוב. . . . אמנם קויתי לד' כי מציון תצא תורה הרבה בישיבה אי"ד, כי יש בירושלם לומדים גדולים, גם הגאון הגדול מו"ה מאניש יצ"ו כתב אלי ברוב חסידות וענוה והוא ג"כ רוצה להיות כאחד מהם לבוא ללמודי, וגם מחכמי ספרדים אשר דרים שם, כי יש בירושלים יותר מת"ק בעלי בתים ספרדים, ובכל יום ויום מתרבים בע"ד. שם

You, my children, may Hashem protect you, let all of those whose soul longs for our Holy Land know that they should take the opportunity to dwell in Jerusalem, the holy city, may Hashem rebuild it. No one should think that I am giving such advice because I am about to live there, with Hashem's approval. G-d forbid! I am giving this advice in truth and faithfulness, for [Jerusalem] contains all good things. Nothing is lacking and the city is enclosed and protected by walls. The enclosure is as large as the city of Lvov. . . . I truly put my trust in Hashem that an abundance of Torah will usher forth from the yeshivas of Zion, with Hashem's approval, for Jerusalem has great Talmudic scholars. Even the great Gaon, R. Manish, may Hashem protect him, wrote to me, in his great piety and humility, that he also wants to join the others and come to study under me. Also, the Sefardic scholars who live there, [express their desire to join my yeshiva,] for Jerusalem has more than five hundred Sefardic heads of households, and the number is growing daily, with Hashem's help. **Ibid.**

D.

(1) ואח"כ ביום ד' פרשה "ואקוד ואשתחזה לד' א-להי אדוני אברהם אשר הנחני בדרך אמת" באנו לצפת בשל' ונפלתי לארץ ונשקתי את האבנים ואת העפר, לקיים מה שנאמר "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו" (תהלים ק"ב), וכראותי חורבות גדולות בצפת ת"ו אשר הם מעת החורבן צעקתי: הוה! הוה אוי ואבוי! אדוני-י עד מתי לא תרחם את ערי יהודה, ועל כל זאת ברכתי את ד' בשמחה ובטוב לבב, ונתתי הודיה על הנסים ועל הנפלאות עין בעין. ובאנו בשל' גופינו אף שהמעות נתדלדלו, כי לא נשאר אף מעט מהרבה כי [אם] מיעוטא דמיעוטא לכמה סיבות, סיבה העיקרית: כי בעוה"ר מכה גדולה בלי ערך יקרות המטבע שלהם, מאה זהובים אין עושין כאן שלש, בי בכאן זהובים ואדומים וטאליר כמו שהיה בשנים קדמוניות לא נתוסף עליהם פרוטה אחת. השנית, כי רבה עלי ההוצאה, כי הדרך רב, ובפרט כי הוצרכתי לסבב עולם גדול מכל סוריא, והנה עתה נעשה של' בטרבילא, והבאים: נשאר בידי ערך מאת ליב'ן טאליר, ואני ואשתי ת' א"א לנו בלי משרת, הרי ג' נפשות יש, וכ"ז שאני חי ת'ל לא ימנע מביתי נכנסים ויוצאים, ואנחנו צריכים ג' ליב'ן טאליר בכל שבוע, ואף זה בלי ויתור כ"א הוצאה בינונית. שם

Afterwards, on Wednesday, *Parshas, V'Ekod v'eshtachaveh LaHashem* . . . (The Torah portion, Chayah Sarah, "And I bent my head and prostrated myself to Hashem, the G-d of my master Avraham, who has guided me on to the true way."), we came to Safed in peace. I fell upon the ground and I kissed the stones and dirt to fulfill the verse (Psalms 102), "For your servant desired her stones and favored her dust." When I saw the great ruins in Safed, which date from the Destruction, I cried out, "Woe, woe! My L-rd, how long will You continue to withhold Your mercy from the cities of Judah." Even so, I blessed Hashem with joy and a glad heart and I gave thanks for the miracles and wonders which my eyes beheld, and because we came in peace with our bodies intact. [We thanked Hashem] despite the fact that our monies were depleted, for only a very small amount of our original funds remained. This was due to several causes. The main reason was that a calamity of major proportions occurred and there was a devaluation of their currency. A hundred [European] gold coins is worth only three over here, because the gold coins here, the *zehuvim* (gold coins), *adumim* (reddish gold coins), and thalers are as they were in antiquity, not a penny was added to them. Second of all, the expenses were

tremendous, for the trip was long, especially since we had to travel all around Syria. Only now, was peace declared in Tripoli. The result is that I have in my possession only a hundred *Liben Thaler*. My wife and I cannot function without a servant. That means I need to provide for three souls. As long as I am alive, thank G-d, I will not prevent guests from coming and going in my house. We need, therefore, three *Liben Thaler* for our weekly needs. This is without any extravagance, just normal expenses. **Ibid.**

(2) ועתה אודיע לכם קדושת הארץ בכאן צפת תו"ב שאמרו קבלה מהאר"י ז"ל, והם אוהבים אותי כנפשם ממש, אוכל להעתיק מה שלבי חפץ אך שההוצאות כבדים עלי שלא נשאר לי רק מעט, והנה היום מכבדים אותי בחדוש גדול העתיק כל דברי המגיד שהגיד להרב ב"י ז"ל, ויש בו כמה סתרי תורה סודות גדולות, ויש בהם מוסרים, וכמה הנהגות וכמה פרישות שהזהיר אותו לא תאכל זה וזה, והזהירו כמה מאכלות מותרות – כמו על מאכלות אסורות. והנה שלשה אלה גדולי עליון היו בזמן אחד, מהר"י קאר"ו, ומהר"ם קורדוביר"ה ומהר"י לוריא ז"ל, והיו ממש מלאכי ד' צבאות נתגלה להם ומגידי משיבת נביאים, ומשיבת תנאים, וגם אליהו ז"ל. ונקברו יחד כמו סגל בבית הקברות ונשקתי קבריהם. שם

Now, I will let you know about the sanctity of the land, here in Safed, may it be rebuilt. They relate the Kabbalah of the Arizal, and [since] they really love me as themselves, I am able to copy [from the original texts] whatever I so desire. The expenses, however, [of hiring copyists] are too onerous since I have only very little money left. Behold, today they honored me with a great surprise; they gave me a copy of the entire works of the Magid, who related [spiritual matters] to the author of the Bais Yosef, [R. Yosef Caro,] z"l. It contains many great secrets of the Torah as well as many ethical and moral lessons, many customs, many lessons of self restraint, for he warned him, "Don't eat this thing or that." He warned him not to eat certain permitted foods and to treat them as if they were prohibited. Behold, the following three giants were contemporaneous, R. Yosef Caro, R. Moshe Cordovero, R. Yitzchak Luria z"l. They were real angels of the L-rd of Hosts. To them were revealed *magidim* (teaching angels) from the yeshivas of the Prophets and *Tanaim* (sages of the Mishna) as well as from Eliyahu (Elijah), z"l. They are buried together in a *segel* (triangular formation) in the cemetery and I kissed their graves. **Ibid.**

(3) בכך לא נגמר הספר [השל"ה] בחוץ לארץ כי אם בירושלים שתי שנים אחר ביאתו, ומד' היתה זאת לזכותו שהיה ניתק לראי"ה גנזי אוצרות דברי פי חן קבלת איש הא-להי החכם השלם הרב הגדול מהר"ר יצחק לוריא זצ"ל בצרור החיים צרורה נשמתו, ולא היו נראין לשום אדם עד בוא אבי אדוני ז"ל לאוצרתו ולביתו כי שם תקע אבי ז"ל חנייתו ודירתו, והיה לומד בהם מראש עד סוף כדי להגיע לתכליתו. ס' ווי העמודים מבנו של של"ה

Therefore, he didn't finish the work while he was still in the Diaspora, but rather in Jerusalem two years after his arrival. This was part of Hashem's plan in order to give him further merit, for he had the opportunity to view the hidden archives of the Kabbalah of that perfect man of G-d, R. Yitzchak Luria, zt"l, whose soul is bound up in the bond of life. This material was not shown to any man until my father, my master, came to his archives in his house, which was the dwelling place of my father, and studied them in their entirety in order to achieve a complete understanding of them. **Sefer Vavei HaAmudim**

(4) מיום שנתנה התורה לא היה ספר כזה ודבריו הם מעשה מרכבה. מכתב לרבי שמואל מפרמישלא

From the time that the Torah was given until now, there has not been a work such as this. The subject of his words are the *Maaseh Merkava* (secrets of the Divine Chariot). **Letter from the Shelah to R. Shmuel of Premysla**

(5) אחר כך זכני השם יתברך ומצאתי קונטרסים נחמדים עין לא ראתה א-להים זולתך, והיה האור גנוז עד בא איש הא-להים הרב האשכנזי האר"י ז"ל וגילה סוד ד' ליראיו. של"ה מס' ראש השנה

Afterwards, Hashem, may He be blessed, granted me the merit to find precious notebooks whose contents had only been viewed, up to that time, by Hashem Himself. The light was hidden until that man of G-d, the Ashkenazic Rav, the Arizal, came and revealed the secrets of Hashem to those that fear Him. **Shelah**

(6) וכבר נודע מה שאמרו המקובלים כי קרח הוא גלגול קין, כי נתגלגל קין שלוש פעמים מצד נפש רוח ונשמה. והיינו במצרי שהרג משה, ויתרו חותן משה, כמו שנאמר (שופטים ד, יא) : וחבר הקני נפרד מקין, ואח"כ בקרח. ומשה הוא גילגול של הבל, ועשה בו נקמה שלוש פעמים. שהרג את המצרי, וכן רמז 'ויך' את המצרי, 'ויך' עם המלה בגימטריא הבל, המצרי בגימטריא משה. ויתרו עשה לו הכנעה ונתן לו את צפורה בתו, שהיא היתה התאומה היתירה שבעבורה הרג קין את הבל. ועתה קרח שעשה מחלוקת הגדול וחזר לסורו, אז הרגו משה ונתקיים שופך דם האדם באדם דמו ישפך, כלומר אותו האדם עצמו שנהרג, הוא הרג את הורגו, וכן משה שהוא הבל הרג את קרח שהוא קין. ומיתתו היתה בבליעה מדה כנגד מדה, כי פצתה הארץ את פיה לבלוע דם הבל, כך כתב הציוני. של"ה תורה אור (ה) פרשת קרח

The Kabbalistic teaching, that Korach was an incarnation of Cain, is well known. Cain was reincarnated three times, corresponding to his *nefesh, ruach, and neshama*. He was reincarnated into the Egyptian whom Moshe killed. His [spirit] was in Jethro, the father-in-law of Moshe, as it is stated (Judges 4:11), "Hever the Cainite, [who was of the children of Hovav, the father-in-law of Moshe,] separated himself from Cain." Afterwards, he was incarnated into Korach. Moshe was a reincarnation of Abel. He [therefore] took revenge three times. [First of all,] he killed the Egyptian. This is hinted in the verse (Ex. 2:12), "*Vayach es HaMitzri*" (he killed the Egyptian). The numerical value of *Vayach* together with the numerical value of the word itself (1) equals the

numerical value of the word, *Hevel* (Abel = 37). The numerical value of *HaMitzri* equals Moshe (345). Jethro humbled himself before Moshe and gave him his daughter Tzipora [to be his wife]. [Tzipora] was a reincarnation of the twin sister who was the cause of Cain killing Abel. And now Korach, who created this great conflict and regressed to his former state of corruption, was then killed by Moshe. The verse, "Whoever sheds the blood of a man, by man will his blood be shed," means that the man, who was the victim, will come back and kill his killer. Similarly, Moshe, who was really Abel, killed Korach, who was Cain. His death was through being swallowed up, measure for measure, for the earth opened up its mouth to swallow up the blood of Abel. This is what the *Sefer HaTzioni* writes. **Shelah**

E.

(1) וביום ב' פרשה וזה שער השמים נבוא לירושלים אי"ד. מכתב מבעל השל"ה הנדפס בשומר ציון הנאמן

On Monday, *Parshas, "V'Zeh Shaar HaShamayim" (Vayaitzai)*, we will be arriving in Jerusalem, with Hashem's approval. **Letter from the Shelah to his family**

(2) הגאון בעל השל"ה בא לעה"ק ירושלים ת"ו שנת שפ"ב יום הששי סדר מה נורא המקום הזה וזה שער השמים ומפני זה קרא החבור שער השמים פירוש וסודות התפלה וגם השמי"ם גימט' ישעיה. חיד"א שם הגדולים

The Gaon, the author of the Shelo (*Shnei Luchos HaBris*), came to the holy city of Jerusalem, may it be rebuilt, in the year 5382 (1621) on Friday, *Parshas, "Ma Nora HaMakom Hazeh V'Zeh Shaar HaShamayim" (Vayaitzai)* . Because of this, he called his work, a commentary to the prayer book, containing the mystical secrets of prayer, *Shaar HaShamayim*. In addition, the numerical value of the word, *"HaShamayim"* equals the numerical value of [his name] *Yeshaya* (395). **Chida, Shem HaGedolim**

(3) והנה שנה אחת אחר בואי לירושלים עיר הקודש תוב"ב היא שנת השמטה שנה השביעית, ורבים מיושבי ארץ הקדושה רצו לפטור את עצמם מחמת הדוחק הגדול, שהיה ערב שביעית רעב במדינה, ולא היה סיפק בידם לאכול דבר יום ביומו, קל וחומר להכין איזה עניינים בביתם על שנת השביעית, ואמרו שינוויי דחיקי. ואני דנתי עם עצמי וחשבתי בלבבי, אני מחוייב לקיים יותר מהם, ואפילו למכור גלימא דעל כתפאי, כי יאמר לי הקב"ה, למה באת ממקום שהיית פטור מזה ובאת למקום החיוב, ועתה במקום החיוב תעזוב המצוה הזוה, מדוע באת לטמא את ארצי. בשלמא הדרים כבר שמה אין עונשם גדול כל כך, ועוד כל הנוסע לארץ הקדושה נוסע בשביל לקדש את עצמו ולקיים המצות אשר שמה, כענין שאמרו רז"ל סוף פרק קמא דסוטה (יד, א) דרש ר' שמלאי: מפני מה נתאוה משה רבינו לכנוס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך כו', אלא לקיים המצות התלויות בארץ. של"ה שער האותיות י"ט

Behold, the year following the year I came to Jerusalem, the holy city, may it speedily be rebuilt, was the *Shemitta* year, the seventh year of the cycle. Many of the residents of the Holy Land wished to free themselves of the terrible strain [of strictly adhering to its laws], for there was a famine in the preceding year and they didn't have enough food that year to eat on a daily basis, let alone prepare enough provisions for the forthcoming seventh year, and they offered strained explanations [as to why they didn't have to adhere to the laws of *Shemitta*]. I gave it serious thought and decided that I have to be more stringent than they, even if it would mean that I would have to sell the shirt off my back. I reasoned that Hashem would ask me, "Why did you leave a place where you were not obligated in this *mitzva* and come to a place where you are obligated and yet you are now abandoning this *mitzva*? Why have you come to pollute My land? Those who live there already do not bear as great a punishment as you." In addition, all those who travel to the Holy Land, travel there in order to sanctify themselves and to fulfill the *mitzvas* which are particular to that place, similar to that which our Sages, z"l, state at the end of the first chapter of Sota (14a): Rabbi Simlai expounded, "Why did Moshe desire to enter the land of Israel? Did he need to eat of its fruit? Rather, he wanted to fulfill the *mitzvas* that are related to the land of Israel." **Shelah**

F.

והנה פה בירושלים עיר הקודש תוב"ב, היה רגיל אצלי חסיד גדול מחסידי עליון מהספרדיים, ואם היו נותנים לו כל חללי דעלמא לא היה ח"ו מוציא מפיו דבר שאינו אמת בבירור. וסיפר לי מנהג אביו בעודו היה נער הוא ואחיו, ובא קובלנא שנעשה איזה ענין שלא כהוגן, אמר, מי שיודה על חטאו ויאמר אמת אזי אמחול לו, רק יזהר מהיום והלאה שלא ישנה באולתו, ואיזה שיכפור ואני אחקור ואדרוש שאחזו בשקר וכפר, אזי אעשה לו עונשים בכפלי כפלים. וכך עשה, מי שהודה מחל לו ונתן לו מתנה עוד איזה מטבעות בעבור שהודה באמת, ולהאחר ששקר ענשו בעונשים גדולים. כך היה מגדל בניו במדת האמת, והיה קונה האמת במטבעות לקיים אמת קנה, ונעשה בכנו החסיד הנ"ל טבע האמת עולמית. וכל ערום יעשה בדעת איך יגדל בניו במעשים טובים ובצדקות ובחסידות ובכל מדות ישרות. של"ה שער האותיות ד'

Behold, here in Jerusalem, the holy city, may it speedily be rebuilt, a great *Chasid* (a man of piety), one of the elevated Sefardic *Chasidim*, used to frequent me. Even if they would have given him all that is contained in the world, he would not have stated anything that wasn't absolutely true. He told me how his father conducted himself towards him and his brother while they were still young. If someone would lodge a complaint that something was done incorrectly, he would say, "I will forgive the one who tells the truth and admits his guilt, provided that he is careful from this day on not to repeat this offence. But if any of you lie to me and I find out after the thorough investigation which I plan to make, I will punish you much more intensely (lit. four times) than for the offense itself." And so he did. He forgave the one who admitted to the offense and, in addition, he gave him several coins as a reward for admitting to the crime and telling the truth. The one who lied, however, he punished severely. This is how he trained his children in the trait of truthfulness. He acquired truth through the coins [which his father gave him] as a fulfillment of the verse (Prov. 23), "Acquire truth." Thereby, his son acquired the nature to always tell the truth. Every intelligent person should act intelligently and raise his children to be committed to doing good deeds, performing charity, practicing piety, and possessing all of the correct character traits. **Shelah**

G.

שמעתי מפי החסיד הר"ש עדני מק"ק חברון. על זה רמוז בכרכות (יז, א) : מרגלא בפומיה דאביי, לעולם יהא אדם ערום ביראה. ערום הזה פירושו כמו שפירשו רז"ל (מגילה לב, א) : האוחז ספר תורה ערום נקבר ערום, ערום בלא מצוה, ויהיה על דרך שאמרו רבותינו ז"ל (ע"ז יט, א) : במצותיו חפץ מאד ולא בשכר מצותיו. על זה אמר שיהיה ערום ביראה, רוצה לומר ערום בלא שכר מצוה, שלא יהיה עבודתו לא משום יראת עונש ולא משום קיבול שכר. וכן אדם הראשון לאחר שחטא, כשהרהר בתשובה נתלבש ביראה זו להיותו ערום ביראה, זהו הרמז ואירא כי 'עירום' אנכי. של"ה הגהות לבעשרה מאמרות - ג,ד,ה.

I heard the following directly from the *Chasid*, R. Shlomo Adani of the holy community of Chevron. Regarding the statement in Berachos (17a): Abaya would often say, "A person should always be *Arum* when it comes to the fear of Hashem," the word *Arum* is to be understood similar to the statement of our Sages (Megillah 32a): One who holds on to a *Sefer Torah* while it is *Arum* (naked, without a covering) will be buried *Arum*, meaning *Arum* without the *mitzva* [he performed while holding the *Sefer Torah* in such a manner]. It is to be understood in a way similar to the statement of our Rabbis, z"l, (Avodah Zarah 19a), "He desires His *mitzvas* exceedingly, and not the reward of His *mitzvas*." In this light, it was stated, "A person should always be *Arum* (without clothing) when it comes to the fear of Hashem." He meant to say that he should be *Arum*, without the reward of the *mitzva*. His service should not be [clothed] with the fear of punishment or the incentive of receiving reward. Similarly, *Adam HaRishon* (the first man), after he sinned, when he was aroused to repentance, became garbed in this [pure] form of fear so as to be *Arum* in fear. This is what is hinted at in the verse (Gen. 3:10), "I was afraid because I was *Airum*." **Shelah**

H.

(1) ומנהג יפה אנחנו נוהגים פה ירושלים עיר הקודש תוב"ב, לומר מזמור אחר סיום הברכה, ואומרים מזמור של עשרה הלולים, הללוי-ה הללו א-ל בקדשו כו', ונכון הוא מאוד להתעורר אור הלבנה שלמעלה היא 'מלכות' בית דוד, שעליה רומזים דוד מלך ישראל חי וקיים. ואחר כך אנו אומרים: תנא דבי רבי ישמעאל: אילו לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בכל חודש דיים, אמר אביי: הלכך מברכין מעומד. ואחר כך קדיש דרבנן, ומה מאוד טוב ויפה הענין, כי לעתיד ילך פגם הלבנה ותהיה אור הלבנה כאור החמה, ואז יתגדל ויתקדש שמיה רבא כו', ויהיה השם שלם והכסא שלם כנודע ליודעי חן. של"ה שער האותיות ק

We, here, in the holy city of Jerusalem, follow a beautiful custom and recite a psalm after the completion of the blessing [over the New Moon]. We recite the psalm containing the ten *hilulim* (praises), *Haleluy-a halelu e-l bikodsho* (Psalm 150). The recitation of that psalm is very effective in arousing the higher light of the moon, which is the kingdom of the House of David. Regarding this it is hinted, "David, the king of Israel is alive and endures." Afterwards, we say, "The Yeshiva of Rabbi Yishmael taught: If Israel only merited to receive the face of their Father in Heaven but once a month, it would be sufficient. Abaya said: Therefore we should recite it while standing." Afterwards, we recite the *Kaddish D'Rabanan*. How wonderful a thing it is, for, in the future, the flaw (dark area) of the moon will disappear and the light of the moon will be as intense as that of the sun. Then will the great Name of Hashem be magnified and sanctified (*yisgadal v'yiskadesh shmei rabba*). The Name of Hashem will become complete and the Throne will become whole as is well known to those who are familiar with the Kabbalah. **Shelah**

(2) והנה כשזיכני השם יתברך לבא לירושלים עיר הקודש טוב"ב, ראה ראיתי הנהגת בדיקת הסכין בכאן באימה יתירה ובהראותו לחכמי העיר, וכן המנהג בכל המלכות הזו, ראו עיני ושמח לבי. של"ה שער האותיות ק

Behold, when Hashem Yisborach gave me the merit to come to Jerusalem, the holy city, may it speedily be rebuilt, I saw that the inspection of the slaughtering knife was done with great trepidation and it was shown to the sages of the city. This is the custom in this entire country. My eyes beheld it and I rejoiced. **Shelah**

(3) וכבר נתפשט המנהג עתה בארץ ישראל לתקוע תשר"ת תש"ת תר"ת למלכות וכן לזכרונות וכן לשופרות. והמהדרין מן המהדרין תוקעין מאה קולות, וכן נוהגין גם כן אנחנו ק"ק אשכנזים שבירושלים ע"ה טוב"ב, ותוקעין שלושים קולות מיושב ושלושים קולות על הברכות כדלעיל, ושלושים קולות אחר עלינו לשבת, אחר כך אומרים שיר הכבוד אנעים זמירות, ולאחר אנעים זמירות תוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת, ומנהג יפה ומהודר הוא. של"ה מס' ראש השנה פ' נר מצוה

It is already the common custom in Eretz Yisrael to blow *tashrat, tashat, tarat*, for *Malchius*, and then for *Zichronos* and then for *Shofros*. Those who are extremely meticulous in their observance blow one hundred sounds. This is also the custom in the holy Ashkenazic community of Jerusalem. We blow thirty sounds sitting (before the Amida), thirty sounds during the blessings [of the Amida], as was stated above, and thirty sounds after *Aleynu Lishabayach*. Afterwards, we say the glorious song, *Anim Zemiros*, after which we blow *tashrat, tashat, tarat*. It is a beautiful and magnificent custom. **Shelah**

(4) ובשנת שלוש ובשנת השש לשמיטה, אז במקום מעשר שני נותן מעשר עני, וצריך לחלק בין העניים. ונוהגים בארץ ישראל כשהפרישו מעשר עני, לומר הריני מפקר נכסי, שאז הוא עני, ואחר כך זוכה בה, ואני התרעמתי על זה מיום בואי. הנה דהפקירם אינם הפקר, חדא, דהא קיימא לן דלא הוי הפקר אלא בפני שלשה (נדרים מה, א), וכן מצאתי בספר החרדים שכתב כן.

ועוד אפילו הוה הפקר גמור, מי שיש לו חובות אצל אחד הן בעל פה הן בשטר, ממה נפשך דלא שפיר עביד, הן אם בשעת ההפקר מוחל החובות או לא, אם מוחל אותו כי לפי האמת יוכל למחול אף בתפיס שטרא ואפילו משכון והויא מחילה, כמו שכתב המרדכי ריש סנהדרין (סימן תרפ"א) והביאו רמ"א בטור ח"מ סימן רמ"א, אם כן דהוי מחילה, כשתבעו אחר כך שיפרע לו גזול הוא בידו דכבר נמחל, אלא בודאי אינו מוחל, נמצא אינו עני. ואין לומר דמאחר שאין עתה זמן הפרעון הוא עני באותה שעה, מאחר שהפקיר כל מה שתחת ידו והחובות אין זמנן. זה אינו כלום, דאטו אם יהיה לו תרקבי דדינרא בחובות יחשב לעני, ולא שייך לומר זה אלא מי שהוא בדרך ולא יוכל להמציא מעות, וכהא דתנן בפיאה (פ"ה מ"ד) : בעל בית שהיה עובר ממקום למקום, וצריך ליטול לקט שכחה ופיאה, יטול וכו', אבל מי שהוא בביתו ויכול להמציא מעות על סמך שיש לו או למכור החובות בפחות משוויין, זהו עשיר, ודברתי מזה עם גדולי חכמי ההוראה והסכימו לדברי. של"ה שער האותיות קדושת האכילה

In the third and sixth years of the *Shemitta* cycle, instead of *Maaser Shaini*, one gives *Maaser Ani* and it must be distributed to the poor. The common custom in the land of Israel is to say at the time of separating the *Maaser Ani*, "Behold I am making my property *hefker* (ownerless)," thus becoming poor himself and eligible to take *Maaser Ani*. Afterwards, the person takes possession of the *Maaser Ani*. I have criticized this practice, since the day I came. Behold, their *hefker* is not valid, [for several reasons]. First of all, we rule that *hefker* is valid only if it is made in the presence of three other individuals (Nedarim 45a). I have found that the author of the *Sefer Charedim* likewise concurs. In addition, even if it were deemed to be a valid *hefker*, if the person is a creditor at that time, whether the debts are verbal or in writing, in any case, he is acting improperly. If, at the time of *hefker*, he really forgave his debts, [and was therefore truly impoverished,] for he has the right to forgive a debt even though he is holding a bond and even if he is holding a pledge, as the *Mordechai* writes at the beginning of Sanhedrin (#681), and is quoted by the Ramo in Tur Choshen Mishpat #241, then when he comes to reclaim that debt, he is stealing the debtor's money, because he has already forgiven the debt. Rather, most certainly, he did not forgive the debt. If that is the case, he is not considered impoverished, [and is not entitled to take the *Maaser Ani*]. Don't argue that since it is not yet time to collect the debt, he is considered impoverished, since he made *hefker* all that was under his control and the debts are not as yet collectable. This argument is without substance. Can it be that a person who owns a fortune (lit. three *kavim* of gold dinars) in debt [instruments] is considered poor! Such a person can only be considered impoverished when he is traveling on the road and can't access any money, as we were taught in a Mishna in Peah (5:4): A householder who is traveling from place to place and needs to take *Leket, Shikcha, U'Peah*, is allowed to take. When he is home, however, and can borrow money which can be repaid from his assets or from selling his debt instruments at a lower price than their face value, he is considered a man of wealth. I discussed this with those great scholars who specialize in legal decisions, and they agreed with me. **Shelah**

III. Twilight and Sunset

A.

והנה תיבת והיה אצל מצות ישיבת ארץ ישראל רמז לשמחת המצוה, וסמיכת הפרשה לעמלק רמז לחרדה במצות מהרצועה התלויה באויר. ויסורין של ארץ ישראל, הן מן הישמעאלים הן מן החללים, מזבח כפרה הם. של"ה שער האותיות עמק ברכה

Behold, the word, *v'haya* which was written in conjunction with the *mitzva* of living in the land of Israel (Deut. 26:1), hints to the joy of the *mitzva*. The juxtaposition of the *Parsha* with the incident of Amalek hints to the trepidation involved with *mitzvas* because of the [disciplinary] strap hanging in the air. The suffering in Eretz Yisrael, both at the hand of the Arabs and from sickness, are an altar which effects atonement. **Shelah**

B.

תנן (אבות ב, טו) : היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים ובעל הבית דוחק. וכבר הארכתי לעיל שימהר האדם בתשובה כי לא ידע מה יולד יום, התעיף עיניך בו ואיננו, כי העולם הוא עולם עובר תהפוכות כמו רגע. והסימן: אין יובל בלא הרבות אבל. אין שמיטה בלא ירידת מטה מטה. אין שנה בלא ראש ולענה. אין תקופה בלא מכה תרופה. אין חודש בלא תמורת קודש. אין שבועה בלא קול תרועה. אין יום בלא רתת ואיום. אין לילה בלא לילה. אין שעה בלא רעה. אין רגע בלא פגע. כל הצלחה לצוחה. כל שמחה לאנחה. כל גילה לילה. כל ממשלה לשפלה. כל שאון לאסון. של"ה מסכת יומא - פרק דרך חיים תוכחת מוסר (ה)

We learned in the Mishna in Avos (2:15): The day is short, the work is abundant, the workers are indolent, and the employer is pressing. I have already elaborated above that a person should hurry up and repent, for no one knows what the new day will bring. Just close your eyes for an instant and it is gone, for this world can change in an instant. The sign is that there is no Jubilee (*yoveil*) without an abundance of mourning (*eival*), no *Shemitta* without going down and down (*mata mata*), no year (*shana*) without gall and wormwood (*rosh v'lana*), no season (*tekufa*) without a wound that needs medication (*maka terufa*), no month (*chodesh*) without the substitute for sanctity (*temuras kodesh*), no week (*shevuah*) without the sound of the *teruah* (crying), no day (*yom*) without trembling and fear (*resess v'iyom*), no night (*layla*) without wailing (*yilala*), no hour (*sha-ah*) without evil (*ra-ah*), no instant (*rega*) without mishap (*pega*). All success (*hatzlachah*) turns to crying (*tzivachah*), all joy (*simchah*) to sighing (*anachah*), all rapture (*gilah*) to wailing (*yilala*), all dominion (*memshalah*) to subservience (*shefalah*), all excitement (*sheon*) to disaster (*ason*). **Shelah**

C.

לא נגמר הספר בחוץ לארץ כי אם בירושלים שתי שנים אחר ביאתו. ס' ווי העמודים (1)

The work was not completed while he was still in the Diaspora, but rather in Jerusalem two years after his arrival. **Preface to Sefer Vavei HaAmudim, R. Shabsei Sheftel Horowitz, son of R. Yeshayah Horowitz**

(2) תם ונשלם בעזרת א-ל עולם, בשנת 'השבועה' לפ"ק. של"ה

This work is finished and complete with the help of the G-d of the universe, in the year *hashevuah* (5383=1623). **Shelah**

(3) ושתי שנים אחרי ככלות גמר הספר נלקח ארון א-להים עלה לעליונים. ס' ווי עמודים

Two years after he completed his work, the ark of G-d rose to the higher world. **Sefer Vavei HaAmudim**

D.

מהר"ר ישעיה סג"ל הורוויץ הוא הקדוש המפורסם בתפוצות ישראל היה אב"ד בק"ק פראג ובק"ק הראשונות שבאשכנז. ועלה לעיר הקדש ירושלים ת"ו והי"ל צער שם מתגרת צר הצורך על הארץ ככתוב בספר חרבות ירושלים ועלה לעה"ק טבריה תוב"ב והיתה מנוחתו ודלא כמ"ש בס' קורא הדורות דף מ"ז ע"ב. והרב חיבר חבור על כל המרדכי ומקרוב נדפס בגדי ישע על ס' מועד. וחיבר הגהות על ספר עמק ברכה ברכת אברהם הגאון אביו. ובעה"ק ירושלים חיבר שער השמים בכוונת התפלה, וס' שני לוחות הברית חבור נורא וגדול לול בפרד"ס וחידושי דינים וכללים ומוסר וכל סדר קדושה. והרב הן בעודנו בעה"ק ירושלים חתם בהסכמת ס' אור החמה למז"ה ויש אצלי חתימת ידו הקדושה. חיד"א שם הגדולים

R. Yeshaya Segal Horowitz, the holy man who was widely known in the Diaspora, was the Av Bais Din of Prague as well as of other major communities of Ashkenazic Jewry. He came to the holy city of Jerusalem where he experienced sorrow from the strife created by the powerful enemies of the Jews in that land, as it is described in the *Sefer Charbos Yerushalayim*. [As a result] he left Jerusalem and went up to Tiberias, may it be speedily rebuilt. This was his final resting place. . . . The Rav composed a work on the *Sefer Mordechai*. Recently, [a portion of] this work, entitled *Bigdei Yesha*, was printed on the order of Moed. He composed glosses to the *Sefer Emek Berachah - Birchas Avraham*, written by his father, the Gaon [R. Avraham Horowitz]. In the holy city of Jerusalem, he composed the *Sefer Shaar HaShamayim* on the correct intentions one must have while praying, *Sefer Shnai Luchos HaBris*, an awesome and major work, a miniature container of the wisdom of the Kabbalah, practical halacha, general principles, ethics and morals, and a whole system of holiness. While the Rav still lived in Jerusalem, he signed his name to an approbation of the *Sefer Ohr HaChamah*, written by my great-great grandfather [R. Avraham Azulai]. I have his holy signature in my possession. **Chida, Shem HaGedolim**